



Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini * Фондација за социјално укључивање у Босни и Херцеговини
Zaklada za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini * Social Inclusion Foundation in Bosnia and Herzegovina

Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini (FSU u BiH) **-Pregled-**

Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini je registrovana u januaru 2010, kada je i započela svoje aktivnosti vođena slijedećom vizijom, misijom, ciljevima i rezultatima:

Vizija: Aktivno i vitalno civilno društvo sa posvećenim i funkcionalnim nevladinim organizacijama koje promovišu jednake mogućnosti i potpunu realizaciju ljudskih prava za sve građane. Poštivanje ljudskih prava i transparentnost u procesima i procedurama odlučivanja su osnova za participativnu demokratiju u Bosni i Hercegovini i potpunu implementaciju Strategije socijalnog uključivanja (SSU).

Misija: Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini povećava kapacitete i ulogu nevladinog sektora u jačanju socijalnog uključivanja i implementaciji SSU. Stoga doprinosi prevenciji i smanjenju uzroka i posljedica socijalnog isključivanja u Bosni i Hercegovini. Pored toga, uzimajući u obzir činjenicu da se socijalna situacija u Bosni i Hercegovini nije promijenila posljednjih godina, kao i negativne posljedice globalne finansijske krize na realnu ekonomiju (i u Bosni i Hercegovini) i socijalni razvoj, prevencija mogućeg pogoršanja situacije u pogledu socijalnog isključivanja i siromaštva dobija još veću važnost.

Glavni cilj FSU u BiH: Smanjenje posljedica ekonomske krize i jačanje socijalnog uključivanja najugroženijih grupa u društvu kroz strateške intervencije fokusirane na dugoročno i održivo jačanje uloge NVO-a u suočavanju sa posljedicama ekonomske krize i glavnim socijalnim pitanjima u Bosni i Hercegovini. FSU u BiH poboljšava kapacitete i ulogu nevladinog sektora u jačanju socijalnog uključivanja i smanjenju siromaštva. Na ovaj način podržava prevenciju moguće socijalne isključenosti i siromaštva. Preciznije rečeno, specifični ciljevi FSU u BiH su:

- Doprinijeti prevenciji i smanjenju uzroka i posljedica socijalnog isključivanja i siromaštva u Bosni i Hercegovini kroz participaciju i podršku promovisanju partnerstva aktera iz vladinog, nevladinog i privatnog sektora;
- Pružiti direktnu podršku identifikovanim najugroženijim grupama stanovništva kada je riječ o siromaštvu i socijalnoj isključenosti;
- Olakšati i podržati razmjenu znanja, iskustava i stručnih vještina za aktivnosti vezane za socijalno uključivanje, a time i za aktivnosti vezane za područje socijalne zaštite, obrazovanja i zdravstvene zaštite, koje će biti zasnovane na potpunoj realizaciji, zaštiti i poštivanju ljudskih prava;

- Poboľjšati kvalitet rada u nevladinom sektoru u Bosni i Hercegovini i prilagoditi NVO-e međunarodnim standardima (na primjer profesionalizacija);
- Povećati dostupnost novčanih sredstava za NVO-e iz lokalnih vladinih budžeta kroz finansijsku podršku koju pruža FSU u BiH; efektivna primjena koncepta udruženih sredstava: to znači da projekte djelomično finansira FSU u BiH, a djelomično domaći budžeti (opštinski, kantonalni, entitetski), uz tendenciju povećanja participacije domaćih budžeta;
- Olakšati pristup informacijama za građane u lokalnoj zajednici;
- Povećati transparentnost donošenja odluka u procesima dodjeljivanja sredstava iz domaćih budžeta.

Aktivnosti FSU u BiH uključuju finansijsku podršku NVO-ima, koji direktno pomažu siromašnim i ugroženim grupama u skladu s ciljevima SSU. Direktna pomoć uključuje:

- Osobe s invaliditetom (posebno osobe s invaliditetom koje su ujedno i članovi manjinskih grupa – žene, starije osobe, itd.);
- Porodice sa više djece i djecu iz ugroženih grupa;
- Zapošljavanje mladih;
- Zapošljavanje novonezaposlenih;
- *Ad-hoc* podršku u kritičnim situacijama.

Koncept podrške NVO-ima, zasnovan na obaveznom udruživanju sredstava sa domaćim budžetima, jako je važan. U periodu od 2010. do 2013. godine planirana participacija domaćih budžeta za prvi krug finansiranja bila je 33%, za drugi krug 40% i za treći krug 50%. Ostvareno učešće domaćih budžeta je slijedeće: 33,32% u prvoj godini (2010/2011); 42,62% u drugoj godini (2011/2012) i 50, 61% u trećoj godini (2012/2013). Ovaj koncept udruženih sredstava je rezultirao:

- Fokusiranjem NVO-a i budžeta sa različitih nivoa vlasti na implementaciju SSU, uzimajući u obzir komplementarnost između prioriteta FSU u BiH i SSU. Zbog toga, FSU u BiH je jedna od specifičnih novih mehanizama za implementaciju SSU, posebno u pogledu uključivanja NVO-a u taj proces;
- Jačanje partnerskih NVO-a i javnih institucija u socijalnom uključivanju, što omogućava povećanje broja korisnika;
- Uvođenje EU standarda u procedure podrške NVO-ima kroz domaće budžete (tenderi, monitoring, izvještavanje, itd.)
- Jačanje održivosti NVO sektora u procesu njegove „tranzicije“ sa stranih na domaće izvore finansiranja.

Sve ovo se jasno vidi iz sljedećih postignutih rezultata i indikatora:

- U prvom krugu projekata (2010–2011), FSU u BiH je podržala 21 NVO projekt fokusiran na pružanje pomoći osobama s invaliditetom (10 projekata), zapošljavanje i samozapošljavanje (4 projekta), zapošljavanje mladih (4 projekta), te najugroženije grupe stanovništva (3 projekta). Sveukupno učešće FSU u BiH sredstava je bilo 775.682,74 KM, a participacija

domaćih budžeta je bila 387.667,27 KM, što ukupno iznosi 1.163.350,01 KM. Prema tome, učešće domaćih budžeta je bilo veće od očekivanog, odnosno 33,32%. To znači da se koncept udruženih sredstava pokazao kao realističan i uspješan, čak i za vrijeme ekonomske krize u Bosni i Hercegovini i uz značajna smanjenja domaćih budžeta. Kao implementator 21 NVO projekta, FSU u BiH je direktno podržala 9.527 korisnika. Kroz ove projekte je uspostavljeno javno-civilno partnerstvo između 21 NVO i 33 javne institucije.

- U drugom krugu (2011–2012) FSU u BiH je podržala 18 NVO projekata (8 projekata koji pružaju pomoć osobama s invaliditetom, 3 omladinska projekta, 2 projekta fokusirana na najugroženije grupe stanovništva, 3 projekta za obrazovanje i samozapošljavanje žena i 2 projekta koja pružaju podršku u oblasti zapošljavanja i samozapošljavanja nezaposlenih osoba putem započinjanja socijalnog poduzetništva). Učešće FSU u BiH u finansiranju ovih projekata bilo je 720.104,59 KM, a domaći budžeti učestvovali su sa 534, 816.00 KM, što ukupno iznosi 1.254.920,59 KM. Učešće domaćih budžeta u drugom krugu projekata bilo je, ponovo, veće od očekivanog i iznosilo 42,62%. Kroz implementaciju ovih projekata obezbijedila se direktna podrška za 5108 korisnika. Ovi projekti su podržali uspostavljanje partnerskih odnosa između 18 NVO-a i 22 javne institucije.
- U trećem krugu (2012-2013), FSU u BiH je podržala 9 NVO projekata (4 projekta u oblasti socijalnog poduzetništva, 2 projekta putem kojih se pruža pomoć osobama sa invaliditetom i 3 projekta koja se fokusiraju na najsiriromašnju, najranjiviju i stariju populaciju). Učešće FSU u BiH u finansiranju ovih projekata je 259.316,09 KM, dok su domaći budžeti učestvovali sa 265.756, 54 KM, ukupno 525.072, 63 KM. Učešće domaćih izvora u trećem krugu je opet bolje od planiranog i iznosi 50, 61%. Direktna podrška pružena je za 4889 korisnika putem implementacije ovih projekata. Projektima je uspostavljeno javno-privatno partnerstvo između 9 NVO-a i 12 javnih institucija.
- U četvrtoj godini (2013-2014), FSU u BiH je podržala 8 NVO-a i 2 socijalna preduzeća koja su implementirala projekte fokusirane na OSI, naročito njihovo zapošljavanje i samozapošljavanje. Na osnovu tri godine iskustva i direktnog rada sa korisnicima, FSU u BiH je u četvrtoj godini rada aktivnosti fokusirala na zapošljavanje i samozapošljavanje osoba sa invaliditetom (OSI). Učešće FSU u BiH u finansiranju ovih projekata iznosi 287.384,43 KM. Podrška je pružena za 2.247 korisnika putem implementacije ovih projekata. FSU u BiH je uspostavila saradnju i partnerstvo sa Fondovima za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom RS i FBiH i obezbijedila finansiranje programa oba Fonda usmjerenih na zapošljavanje i samozapošljavanje OSI. FSU u BiH je podršku proširila na i podržala i socijalna preduzeća pored NVO-a.

Važno je naglasiti da su iskustva FSU u BiH pokazala realne mogućnosti učešća NVO-a u implementaciji SSU, jačanja javno-civilnog partnerstva putem sredstava FSU u BiH (koju su podržavale SDC i FOD BiH) i sredstava iz domaćih budžeta - 67 lokalnih donatora podržalo je projekte NVO-a putem udruživanja sredstava sa FSU u BiH. Putem 58 podržanih projekata pružena je podrška za 56.570 korisnika. Ukupna finansijska sredstva u četiri kruga podrške NVO-ima i socijalnim preduzećima iznose 3.230.727,66 KM, od čega su 2.042.487,85 KM sredstva FSU u BiH, dok su 1.188.239,81 KM sredstva domaćih budžeta. Ovo FSU u BiH čini jednim od najvećih pojedinačnih donatora i NVO partnera u BiH. Od procijenjenog broja stanovništva ispod apsolutne linije siromaštva (18.6% za 2007. prema Agenciji za statistiku BiH, što je oko 670,000 ljudi), FSU u BiH je podržala

ukupno 56.570 korisnika, što čini 8, 4% isključene i siromašne populacije BiH. Sve ove činjenice čine FSU u BiH važnim faktorom u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti.

U aprilu 2014. FSU u BiH je, zajedno sa partnerskom organizacijom, Inicijativom za bolju i humaniju inkluziju (IBHI) izabrana za strateškog partnera za sektor ljudskih prava – marginalizovanih grupa u okviru USAID Programa održivosti civilnog društva (CSSP), kojeg kao primarni implementatori provode Centri civilnih inicijativa (CCI) i Centar za promociju civilnog društva (CPCD). Dodijeljena uloga strateškog partnera predstavlja potvrdu dosadašnjeg rada i rezultata FSU u BiH na razvijanju sveukupnih kapaciteta i uloge NVO sektora, jačanja javno-civilno-privatnog partnerstva i ostvarivanja ljudskih prava za sve građane, posebno marginalizovane grupe.

FSU u BiH je također aktivno uključena i doprinosi radu NVO i drugih mreža. FSU u BiH je članica mreže NVO vijeće, mreže Sporazum plus i UN Global Compact mreže. S obzirom da je društveno odgovorno poslovanje jedan od njenih glavnih principa rada, FSU u BiH je predstavljena kao primjer dobre prakse u Direktoriju dobrih praksi društveno odgovornog poslovanja u BiH UN Global Compact mreže.

FSU u BiH je, također, veoma aktivna na području izgradnje kapaciteta NVO-a, kreiranja analiza i preporuka za politike u vezi sa socijalnim uključivanjem i razvojem civilnog društva. Uz mnogobrojne treninge za izgradnju kapaciteta NVO-a, FSU u BiH je pripremila i objavila:

- Istraživanje “Na pola puta – Izdvajanja vladinog sektora za nevladin sektor u Bosni i Hercegovini za 2010. godinu” (u saradnji sa Centrom za promociju civilnog društva – CPCD), februar 2011. Cilj ovog istraživanja je obezbjeđivanje dodatnih finansijskih parametara za definisanje uspješne saradnje između vladinog i nevladinog sektora u Bosni i Hercegovini, kao i za proces uspostavljanja uspješne saradnje i partnerstva između vlasti i organizacija civilnog društva u Bosni i Hercegovini i obezbjeđivanje pouzdanih podataka o izdvajanjima vladinog za nevladin sektor u Bosni i Hercegovini za 2010. godinu, obrađujući se direktno tijelima vlasti na svim nivoima upravljanja;
- Studiju “Mit i stvarnost civilnog društva – Uloga civilnog društva u jačanju socijalnog uključivanja i smanjenju siromaštva” (u partnerstvu s Inicijativom za bolju i humaniju inkluziju – IBHI), februar 2011. Analiza u Studiji je zasnovana na holističkom pristupu velikom broju problema kao što su siromaštvo, socijalna isključenost, sistem socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini, ugrožene grupe, veličina, struktura i izvori finansiranja NVO sektora i medija. Na osnovu toga, razvijene su preporuke za politike jačanja uloge nevladinog sektora u snaženju socijalnog uključivanja (partnerstvo s javnim institucijama, umrežavanje NVO-a, neophodne reforme pravnih okvira, najbolje prakse u Bosni i Hercegovini, itd.);
- Almanah “Prijateljstvo se rađa”, mart 2011. Ova publikacija oblikuje sliku rezultata i uticaja koje je FSU u BiH ostvarila tokom prve godine svog rada u kontekstu implementacije projekata nevladinih organizacija u 2010/2011;
- *Policy brief* „Izazovi civilnog društva u Bosni i Hercegovini“, juli 2011. Ovaj dokument za politike predstavlja kratki pregled civilnog sektora u Bosni i Hercegovini, njegovih izazova i poteškoća, a završava se nizom preporuka za OCD, predstavnike vlasti i građane u Bosni i Hercegovini s ciljem poboljšanja generalne situacije u civilnom sektoru u Bosni i Hercegovini;
- Studiju “Ko, kako, zašto? – Regionalna saradnja NVO-a u jačanju socijalne isključenosti i siromaštva” (u partnerstvu s IBHI-jem), februar 2012. Studija analizira probleme kao što su siromaštvo, socijalna isključenost, sistem socijalne zaštite, ranjive grupe, strukturu, veličinu i izvore finansiranja NVO

sektora i medije u regionu Zapadnog Balkana i daje sveobuhvatne i primjenjive preporuke kako riješiti ove probleme putem regionalne saradnje NVO-a na Zapadnom Balkanu;

- Almanah "Nisam više sam", februar 2012, daje pregled FSU u BiH projekata drugog kruga 2011/2012, ciljeve projekata i rezultate zajedno sa izjavama i fotografijama korisnika projekata;
- Izvještaj o socijalnom poduzetništvu u BiH, juni 2012. Izvještaj analizira sve aspekte socijalnog poduzetništva vezano za pravni okvir, slučajeve dobre prakse, saradnju i povezanost socijalnog poduzetništva i organizacija civilnog društva posebno sa aspekta održivosti, te mapira ključne aktere, lokalne i međunarodne, koji su aktivni u ovoj oblasti u BiH;
- Almanah 2010-2013 "Spona", februar 2013, predstavlja kompilaciju 48 NVO projekata koje je FSU u BiH podržala u tri godine, 2010-2013, ciljeva i rezultata projekata, dobrih praksi zajedno sa izjavama i fotografijama korisnika projekata;
- Istraživanje "Pismo Glava – Izdvajanja vladinog sektora za nevladin sektor u Bosni i Hercegovini za 2012. godinu" (u saradnji sa CPCD-om), februar 2013, daje finansijske parametre za definisanje uspješne saradnje vlade ili nevladinog sektora u BiH, kao i za proces uspostavljanja institucionalne saradnje i partnerstva između vlade i civilnog društva i osiguravanja pouzdanih podataka o izdvajanjima vlade za nevladin sektor u BiH u 2012;
- *Policy brief* "Podrška razvoju NVO sektora u BiH putem stranih donacija" (u partnerstvu sa IBHI-jem), februar 2013, je kritička analiza o dodjelama, transparentnosti i efikasnosti međunarodne pomoći koja se dodjeljuje za rad NVO sektora sa preporukama za rješavanje problema koji su prisutni u ovoj oblasti i postizanje veće efikasnosti i boljeg usmjeravanja međunarodne pomoći;
- *Policy brief* "Reforma socijalne politike i NVO sektor u BiH – Od zaštite ka socijalnom uključivanju" (u partnerstvu sa IBHI-jem), decembar 2013, koji daje detaljan pregled i analizu socio-ekonomske situacije u BiH, sistema socijalne zaštite, Strategije za Jugoistočnu Evropu 2020, sa preporukama za razvoj socijalnog poduzetništva i uloge NVO-a u BiH;
- Analiza „Mi smo tu – Analiza trenutnog stanja svih osoba sa invaliditetom i mogućnosti njihovog zapošljavanja i samozapošljavanja u Bosni i Hercegovini“, februar 2014, koja daje detaljan uvid u trenutno stanje osoba sa invaliditetom u BiH, analizirajući pravni okvir i praksu, i fokusirajući se na unaprjeđenje njihove sveukupne situacije i uslova života putem rehabilitacije, edukacije, zapošljavanja i samozapošljavanja;
- Almanah 2010-2014 „Krug“ februar 2014, kompilira 58 projekata NVO-a i socijalnih preduzeća koje je FSU u BiH podržala u periodu 2010-2014, ostvarene rezultate i izjave krajnjih korisnika projekata. ¹

¹ Za više informacija posjetite www.sif.ba